

Främja den kliniska forskningen

Vi inom Läkarförbundet är bekymrade över den kliniska forskningens utveckling. Vår utbildnings- och forskningsdelegation har därför utrett användningen av FoU- och ALF-medlen. ALF är ett samarbetsavtal med staten om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.

ALF-avtalet är ett exempel på ett fungerande och bra samspel. Samspelet garanteras av de ALF-medel som staten skjuter till verksamheten och kompletteras av de berörda landstingens och regionernas egen FoU-finansiering.

Utredningens slutrapport som nu är klar är högaktuell också av ett annat skäl. Det gällande ALF-avtalet, med fem-årig uppsägningstid, har sagts upp av regeringen, vilket är en anledning till att rapporten också innehåller förslag till hur det nya ALF-avtalet bör se ut.

I en så kunskapsintensiv verksamhet som hälso- och sjukvården behöver ALF-resursen återigen motsvara en procent av landets hälso- och sjukvårdsutgifter. Resurstillskottet bör bland annat användas till riktade, strategiska satsningar på yngre forskare.

Under budgetåret 2008 uppgick ALF-medlen avsedda för forskning och FoU-medlen till cirka tre miljarder kronor. Det är en summa som halverats från år 1984 i relation till de totala hälso- och sjukvårdsutgifterna.

Parallellt med en resursökning måste uppföljningen av den nuvarande verksamheten utvecklas. Det är mycket angeläget att såväl ALF- och FoU-medel som övriga skattefinansierade forskningsmedel systematiskt utvärderas och följs upp.

Utreddningen visar på brister i redovisningen av hur pengarna används. Framför allt gäller det landstingens och regionernas FoU-medel. Gemensamma principer för redovisningen saknas. Det gör öppna nationella jämförelser mycket svåra. Det blir inte enklare att göra jämförelser när medlen prioriteras olika regionalt. Samtliga landsting och regioner gör också strategiska satsningar, varav ett flertal riktar sig till yngre forskare.

Baserat på resultat från utredningen, och i linje med förbundets forskningspolitiska program, har Läkarförbundet slagit fast några viktiga utgångs-

Illustration: Annika Huet

punkter som vi anser bör väga tungt i förhandlingarna om ett nytt ALF-avtal.

Exempelvis värnar Läkarförbundet om kopplingen mellan forskning och grundutbildning. Det är mycket angeläget med ett framtida avtal som, liksom i dag, omfattar både utbildning och forskning, även om medlen redovisas separat.

ALF-medlen har en viktig roll att fylla när det gäller kvalitetsgranskad forskning på varje undervisande enhet. Forskningsanknytningen i grundutbildningen kan på det här sättet garanteras, liksom en hög akademisk kompetens bland de anställda i hälso- och sjukvården.

En fortsatt regional fördelning av ALF-medlen är väsentlig. ALF-medlen utgör ett kitt mellan fakultet och landsting som på ett avgörande sätt bidrar till samspel och kunskapsutveckling. En regional fördelning förbättrar också möjligheten till en decentraliserad konkurrens. Det vill säga konkurrens och kvalitetsgranskning av forskning även på lokal nivå för att få väl fungerande och gränsöverskridande forskningsmiljöer.

ALF- och FoU-medlen kan därigenom komplettera den nationella prioritering som råder för många andra finansieringskällor.

En oroande trend är att kliniska forskare inte får ut sin forskningstid trots erhållna medel. Ett problem som blivit värre. I en hårt trängd vardag i sjukvården med stränga produktionskrav prioriteras inte forskningen. Det är rimligt att det nya avtalet innefattar att beviljad forskningstid ska kunna tas ut.

Utredningen »ALF- och FoU-medel i ALF-landstingen« finns att ladda ner på Läkarförbundets webbplats. Den kommer också att kunna beställas gratis i tryckt bokform i slutet av november. ■

»ALF-medlen utgör ett kitt mellan fakultet och landsting ...«

HANS HJELMQVIST
ledamot i Läkarförbundets centralstyrelse

KARL OBRANT
ordförande för utredningens arbetsgrupp

MARIA LINDHOLM
utredare

Läkarförbundets förslag:

- En ALF-resurs för forskning som motsvarar minst en procent av den totala hälso- och sjukvårdsbudgeten.
- Ett gemensamt avtal för både grundutbildnings- och forskningsresursen.
- Insatser på verksamhetsnivå för att säkra uttag av forskningstid.
- Forskning på varje undervisande enhet.
- En fortsatt regional fördelning.
- En decentraliserad konkurrens.
- En tydlig uppföljning och utvärdering av ALF- och FoU-medel, liksom en ökad transparens i hur medel fördelas och används.
- Satsningar på yngre forskare – den kliniska forskningens framtid.

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm